Lainsäädäntö ja hallinto/Yrityslainsäädäntö
Markku Rajamäki

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle
LiV@eduskunta.fi

Muistio 1 (2)

21.3.2022

Viite: Liikenne- ja viestintävaliokunta tiistai 22.03.2022 klo 12.00 / E 21/2022 vp / Asiantuntijapyyntö 17.03.2022

Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n asiantuntijalausunto koskien E 21/2022 vp, Komission puolustuspaketti: komission panos Euroopan puolustukseen sekä turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden etenemissuunnitelma

Kiitämme lausunto- ja kuulemismahdollisuudesta ja toteamme seuraavaa:

Kannatamme Suomen kantaa asiassa. Katsomme, että koventunut turvallisuustilanne ja erityisesti käynnissä oleva Venäjän hyökkäys Ukrainaan ovat muuttaneet kansainvälistä tilannetta ja toimintaympäristöä sellaisella tavalla, että siihen on välttämätöntä reagoida monin tavoin.

Kaikenlainen yhteistyön tiivistäminen puolustus- ja turvallisuuskysymyksissä Euroopan unionin puitteissa ja Euroopan maiden kanssa on Suomelle pienenä maana erityisen tärkeää. Tämä koskee erityisesti synergioiden parantamista ja sitä kautta henkilöresurssien tehokasta käyttöä ja kustannustehokkuutta kokonaisuutena. Koska uhat myös monimuotoistuvat ja monimutkaistuvat, mutta samalla teknologiat kehittyvät nopeasti ja mahdollistavat uudenlaisia ratkaisuja, on myös tärkeää tiivistää eri politiikkasektoreiden välistä yhteistyötä. On myös keskeistä, että näiden teemojen ympärillä ei aleta käynnistää kehityshankkeita alusta, vaan ensin selvitetään, miten jo olemassa olevia rakenteita, hankkeita ja yhteistyötä voidaan entisestään tiivistää ja tarvittaessa suunnata uudelleen.

Jotta Suomi varmistaa äänensä kuulumisen tiivistyvässä yhteistyössä, on keskeistä, että asiaan liittyvissä hankkeissa ja kokonaisuutena järjestäydymme kansallisesti tavalla, joka yhdistää siilomaiset toimintatavat yhteiseksi ja yhtenäiseksi toimintatavaksi. On myös tärkeää, että suomalaisia vaikuttajia saadaan kokonaisuuteen liittyviin strategisiin tehtäviin EU-elimissä, niin nykyisissä kuin perustettavissakin. On myös syytä miettiä, minkä jo olemassa olevien rakenteiden ja foorumeiden agendalle näiden asioiden tulisi kuulua. Nähdäksemme esimerkiksi teknologianeuvottelukunta on sellainen. Tämä edellyttänee myös tarkistuksia neuvottelukunnan kokoonpanoon.

Suomi hyötyy yhteistyön tiivistymisestä, mutta sillä on siihen myös paljon annettavaa; tiivistyvä yhteistyö tarjoaa suomalaisille yrityksille varmasti myös uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Suomella on arvostettua osaamista mm. puolustusteollisuudessa, ilmastonmuutoksen torjuntaan ja hidastamiseen liittyvissä teknologioissa ja kyberturvallisuusteknologioissa ja -palveluissa. Kuten muistiossakin on todettu, on erittäin tärkeää muistaa tässä suhteessa myös Suomen elinkeinorakenne ja pyrkiä huolehtimaan siitä, että myös pienet ja keskisuuret alan yritykset pääsevät enenevässä määrin mukaan eurooppalaiseen yhteistyöhön.

E-kirjeessä todetaan, että ”Turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisiä teknologioita koskevan etenemissuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että EU:lla on yhtenäisempi tilannekuva ja näkemys teknologioiden ja innovaatioiden osalta.” Korostamme, että teknologioita koskevassa suunnitelmassa tulee huomioida myös suunnitelma teknologisen omavaraisuuden parantamisesta sekä yhtenäinen suunnitelma keskeisten standardien kehityksestä ja edelläkävijyydestä mm. 6G:n osalta. Jälkimmäinen on erityisen tärkeää, mikäli globaaleja yhtenäisiä standardeja ei ole saavutettavissa johtuen geopoliittisen tilanteen muutoksista.

Kyberturvallisuuden ja -puolustuksen osalta haluamme korostaa sitä, että näiden teemojen lisäksi kyberturvallisuus on huomioitava kaikessa kehittämisessä, ei vain nyt puheena oleviin tavoitteisiin perustuvissa tulevissa ja käynnissä olevissa hankkeissa. Kyberturvallisuus – ja resilienssi on kokonaisuus, joka on vahva vain, jos kyberturvallisuus on riittävästi huomioitu kaikessa kehittämisessä. Sen osalta on huomioitava myös se, että kyberympäristö ei tunne valtiorajoja, vaan tiettyyn kohteeseenkin vaikuttavaksi tarkoitettu toimi voi pahimmillaan aiheuttaa vahinkoa laajasti muuallakin. Senkin vuoksi yhteistyö, tiedonvaihto ja yhteinen varautuminen on perusteltua.

Julkisen talouden lisävelkaantumisen saamiseksi hallintaan pidämme Suomen kannan mukaisesti tärkeänä, että monivuotista rahoituskehystä vuosille 2021-2027 tulee noudattaa ja mahdollinen lisärahoitus tulee ensisijaisesti järjestää uudelleen kohdentamalla varoja EU-budjetin sisällä.